

הַלְבוֹת מְלוּה וְלוּוֹה פָּרַק יז

א. מְלוּה שָׁמַת, וּבֹא הַיּוֹרֵשׁ לְתַבֵּעַ אֶת הַלוּוֹה בַּשָּׁטֶר שְׁעָלָיו, וְאָמַר פָּרַעְתִּי אֶת אָבִיךָ, וְהַיּוֹרֵשׁ אֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ אוֹמְרִים לוֹ עֲמַד וְשָׁלֵם לוֹ. אָמַר יִשְׁבַּע לִי הָרִי זֶה נִשְׁבַּע בְּנִקִּיטַת חֶפֶץ שְׁלֹא פָקְדָנוּ אָבִא עַל יְדֵי אַחֵר, וְשְׁלֹא אָמַר לָנוּ אָבִא בְּפִיו, וְשְׁלֹא מְצִינוּ בֵּין שְׁטֵרוֹתָיו שְׁלֹא־אָבִא שְׁשָׁטֶר זֶה פְּרוּעַ; וְגוֹבָה.

ב. מֵת הַלוּוֹה אַחֵר שָׁמַת הַמְלוּה, וּבֹא הַיּוֹרֵשׁ לְהַפְרֵעַ מִן הַיּוֹרֵשׁ לֹא יַפְרֵעַ אֲלֹא בַּשְּׁבוּעָה; וְאוֹמְרִין לוֹ תַּחֲלָה, הַשָּׁבַע שְׁלֹא פָקְדָנוּ אָבִא, וְלֹא אָמַר לָנוּ אָבִא, וְלֹא מְצִינוּ בֵּין שְׁטֵרוֹתָיו שְׁלֹא־אָבִא שְׁשָׁטֶר זֶה פְּרוּעַ. וְאִפְלוּ הָיָה הַיּוֹרֵשׁ קָטָן הַמָּטֵל בְּעִרְסָה, כְּשָׁמַת מוֹרִישׁוֹ הָרִי זֶה נִשְׁבַּע וְנוֹטֵל. וְאִם צוּה הַמְלוּה בַּשַּׁעַת מִיתָתוֹ שְׁשָׁטֶר זֶה אֵינוֹ פְּרוּעַ יַפְרֵעַ הַיּוֹרֵשׁ בְּלֹא שְׁבוּעָה, אִפְלוּ מִן הַיּוֹרֵשׁ.

ג. מֵת הַלוּוֹה תַּחֲלָה, וְאַחֵר כֶּךָ מֵת הַמְלוּה אֵין יוֹרְשֵׁי מְלוּה נוֹטְלִין מִיּוֹרְשֵׁי לוּוֹה כָּלוּם: שְׁבַעַת שָׁמַת הַלוּוֹה, נִתְחַיֵּב הַמְלוּה לְהַשְׁבַּע וְאַחֵר כֶּךָ יֵטֵל כָּמוֹ שְׁבֹאֲרָנוּ; וּכְבֵּר מֵת, וְאֵין אָדָם מוֹרִישׁ שְׁבוּעָה לְבָנָיו, שְׂאִינָן יְכוּלִין לְהַשְׁבַּע שְׁלֹא נִפְרַע אֲבִיהֶן כָּלוּם. וְאִם עָבַר הַדִּין וְהַשְׁבִּיעַ יוֹרְשֵׁי מְלוּה, וְגָבוּ אֶת חוֹבָן אֵין מוֹצִיאִין מִיָּדָם.

ד. לְפִיכָךְ שָׁטֶר חוֹב שְׁלִיתוּמִים הַבָּאִים לְהַפְרֵעַ מִן הִיתוּמִים שָׁמַת אֲבִיהֶן הַלוּוֹה תַּחֲלָה אֵין קוֹרְעִין אוֹתוֹ, וְאֵין מַגְבִּין בוֹ: אֵין גּוֹבִין בוֹ, שְׂאִין אָדָם מוֹרִישׁ שְׁבוּעָה לְבָנָיו כָּמוֹ שְׁבֹאֲרָנוּ; וְאֵין קוֹרְעִין אוֹתוֹ, שְׂמָא יָבֹא דִין שִׁידוֹן וְיוֹצִיא בוֹ.

ה. אִפְלוּ הָיָה שֵׁם עֶרֶב, וּמֵת הַלוּוֹה תַּחֲלָה לֹא יַפְרֵעוּ יוֹרְשֵׁי הַמְלוּה מִן הָעֶרֶב: שְׂאִם תֹּאמַר יַפְרֵעוּ מִן הָעֶרֶב, הָרִי הָעֶרֶב חוֹזֵר וְנִפְרַע מִיּוֹרְשֵׁי לוּוֹה.

ו. אֵין דָּנִין מִדִּין זֶה לְכָל הַדּוּמָה לוֹ, אֲלֹא הָרִי הַפּוֹגֵם אֶת שְׁטֵרוֹ וּמֵת אָף עַל פִּי שְׂאִינוּ גּוֹבָה אֲלֹא בַּשְּׁבוּעָה הָרִי בָנָיו נִשְׁבַּעִין שְׁלֹא פָקְדָנוּ אָבִא, וְלֹא צָנוּ אָבִא, וְלֹא מְצִינוּ בֵּין שְׁטֵרוֹתָיו שְׁלֹא־אָבִא שְׁכָל הַשָּׁטֶר הַזֶּה פְּרוּעַ; וְגּוֹבִין אֶת שְׂאֵר הַשָּׁטֶר, בֵּין מִן הַלוּוֹה בֵּין מִיּוֹרְשָׁיו.

ז. יוֹרֵשׁ שְׁבֹא לְגִבּוֹת מִן הַיּוֹרֵשׁ, וְאָמְרוּ יוֹרְשֵׁי לוּוֹה אָמַר לָנוּ אָבִא לֹא לוֹיְתִי חוֹב זֶה הָרִי יוֹרְשֵׁי הַמְלוּה גּוֹבִין שְׁלֹא בַּשְּׁבוּעָה: שְׁכָל הָאוֹמֵר לֹא לוֹיְתִי, כְּאוֹמֵר לֹא פָרַעְתִּי. וְכֵן מְלוּה שְׁבֹא לְהַפְרֵעַ מִיּוֹרְשֵׁי לוּוֹה, וְאָמְרוּ אָמַר לָנוּ אָבִא לֹא לוֹיְתִי חוֹב זֶה הָרִי זֶה גּוֹבְהוּ בְּלֹא שְׁבוּעָה, וְאִפְלוּ הָאֲמִינוּ בַּשָּׁטֶר כָּל זֶמֶן שְׂאִמַּר פָּרַעְתִּי: שְׁכָל הָאוֹמֵר לֹא לוֹיְתִי, כְּאוֹמֵר לֹא פָרַעְתִּי.

ח. יוֹרֵשׁ שְׁבֹא לְהַפְרֵעַ מִן הַלוּוֹה בַּשָּׁטֶר שֵׁישׁ בוֹ נֶאֱמָנוֹת לְלוּוֹה, כָּל זֶמֶן שִׂיאֹמַר פָּרַעְתִּי הָרִי הַלוּוֹה נִשְׁבַּע הֶסֶת שְׁפָרְעוּ לַשָּׁטֶר זֶה וְנִפְטָר, אָף עַל פִּי שְׁלֹא כָּתַב לוֹ וְהָרִי אֶתָּה נֶאֱמָן עַל יוֹרְשֵׁי: שְׁעִיקַר הַשָּׁטֶר, עַל תְּנָאִי זֶה הָיָה. וְאִם הִתְנָה עָלָיו שִׂיהִיָּה נֶאֱמָן בְּלֹא שׁוּם שְׁבוּעָה אֵינוֹ נִשְׁבַּע, אִפְלוּ לְיוֹרְשֵׁי מְלוּה.

ט. יוֹרֵשׁ קָטָן שֶׁהָיָה שָׁטֶר חוֹב לְאָבִיו, וְיָצָא עָלָיו שׁוֹבֵר אַחֵר מִיתַת אָבִיו אֵין קוֹרְעִין אֶת הַשָּׁטֶר, וְאֵין מַגְבִּין בוֹ עַד שִׁיגְדְּלוּ הִיתוּמִים: שְׂמָא שׁוֹבֵר זֶה מְזִיף הוּא, וּלְפִיכָךְ לֹא הוֹצִיאוּ הַלוּוֹה בַּחֲיֵי הָאָב.

י. הַמוֹצִיא שְׁטֵר חֹב עַל חֲבֵרוֹ, וְהָיָה כְּתוּב בְּכָבֵל מִגְּבֹהוּ מַמְעוֹת
בְּכָל הָיָה כְּתוּב בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, מִגְּבֹהוּ מַמְעוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל: מֵה
שָׂאִין כֵּן בְּכַתְּבָהּ. לֹא הָיָה בַּשְּׁטֵר שֵׁם מָקוֹם, וְהוֹצִיאוּ בְּכָבֵל
גּוֹבָה בּוֹ מַמְעוֹת בְּכָל; הוֹצִיאוּ בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, גּוֹבָה בּוֹ מַמְעוֹת
אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

יא. בָּא לְגִבּוֹת מַמְעוֹת הַמָּקוֹם שֶׁיֵּצֵא בּוֹ הַשְּׁטֵר, וְטַעַן הַלוֹוֶה
שֶׁהַמְעוֹת שָׂאֵנִי חַיֵּב לוֹ מִכֶּסֶף שֶׁהוּא פָּחוֹת מִזֶּה הַמְטָבֵעַ יִשְׁבַּע
הַמְלוֹה וְיִטַּל. הָיָה בּוֹ כֶּסֶף סֵתֶם מֵה שֶׁיִּרְצֶה לוֹוֶה, יִגְבֹּהוּ.

יב. מִכָּאֵן אֶתָּה לָמַד, שֶׁשְּׁטֵר שָׂאִין בּוֹ שֵׁם מָקוֹם שֶׁנִּכְתַּב בּוֹ, כְּשֶׁר
לְכָל דָּבָר; וְהוּא הַדִּין לַשְּׁטֵר שָׂאִין בּוֹ זְמַן כָּלֵל, שֶׁהוּא כְּשֶׁר,
אֶף עַל פִּי שְׁעֵדוֹת זֶה, אֵין אֶתָּה יָכוֹל לְהַזְימָהּ. אֵין מְדַקְדָּקִין
בְּדִינֵי מַמוֹנוֹת בְּדַרְיִשָּׁה וְחֻקִּירָה כִּמּוֹ שִׁיתְבָּאָר, כְּדִי שֶׁלֹּא תִנָּעַל
דָּלֶת בְּפָנֵי לוֹוִין. וּלְפִיכָךְ שְׁטָרֵי חֹב הַמֵּאֲחָרִין כְּשֶׁרִין, אֶף עַל פִּי
שָׂאִין אֶתָּה יָכוֹל לְהַזְימָן, כִּמּוֹ שִׁיתְבָּאָר בְּמָקוֹמוֹ.